

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Michal Křížek

Úvodní slovo vedoucího redaktora

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 46 (2001), No. 3, 177--178

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/141080>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2001

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Vážení čtenáři Pokroků,

v prvním roce nového tisíciletí dochází k podstatným změnám ve složení redakční rady PMFA. Prof. RNDr. Oldřich Kowalski, DrSc., který stál v čele Pokroků více než 30 let, se rozhodl rezignovat na svou funkci, aby umožnil omlazení redakční rady. Její nové složení, s nímž se můžete seznámit na 2. straně obálky, schválilo předsednictvo JČMF v červnu letošního roku.

Na tomto místě bych chtěl panu profesoru Kowalskému upřímně poděkovat za obětavou práci, kterou Pokrokům věnoval. Ze skomírajícího časopisu vytvořil moderní a velmi úspěšný populárně-vědecký časopis, který má dnes přes 1700 odběratelů. Sám přispěl několika desítkami vlastních článků a překladů. Pokroky vedl více než dobře a já jsem byl vždy jejich nadšeným čtenářem. Vzpomínám si, jak jsem byl doslova šokován Banachovým-Tarského paradoxem, když se o něm v roce 1987 v Pokrocích psalo, jak jsem se dozvídal o nově udělovaných Nobelových cenách, kterak mě ovlivnily Halmosovy články o tom, jak psát matematiku, apod. Můj velký dík patří také celé redakční radě, kterou prof. Kowalski vedl, výkonné redaktorce Mgr. Boženě Rosové, technickému redaktoru RNDr. Václavu Kelarovi, CSc., a bývalému výkonnému redaktoru RNDr. Jiřímu Rohličkovi, bez nichž by Pokroky nikdy nebyly tím, čím jsou. Uvědomuji si, že bude velice obtížné udržet jejich vysoký standard.

Pan profesor Kowalski se letos dožívá 65 let. Rád bych mu do dalšího života popřál pevné zdraví, hodně osobního štěstí, inspirace a vědeckých úspěchů. Při této příležitosti si připomeňme některá jeho životní data.

Oldřich Kowalski se narodil 19. června 1936 v Brně. V letech 1954–1959 studoval obor matematika na Přírodovědecké fakultě brněnské univerzity. Pak pracoval na Stavební fakultě VUT v Brně v období 1959–1969. Vědeckou hodnost CSc. získal v roce 1963 v oboru algebra. V roce 1967 se habilitoval na Přírodovědecké fakultě v Brně a ve školním roce 1967/68 přednášel na Military Technical College v Káhiře. O tři roky později se stal docentem na Matematicko-fyzikální fakultě v Praze. V roce 1983 získal vědeckou hodnost DrSc. v oboru geometrie a topologie. Profesorem (na návrh MFF UK) byl jmenován až v roce 1992. Zastával a stále zastává řadu funkcí na MFF UK i funkcí s celostátní působností.

Prof. Kowalski je především vědec světového formátu. V databázi Mathematical Reviews má více než sto původních vědeckých prací, které jen za posledních deset let získaly několik stovek citací. Je autorem monografií Generalized Symmetric Spaces, LN in Math., vol. 805, Springer, Berlin 1980 (jejíž ruský doplněný překlad vyšel v nakladatelství Mir v roce 1984), a Elemente der Analysis auf der Mannigfaltigkeiten, Teubner, Leipzig 1981. Jeho skripta Úvod do Riemannovy geometrie z roku 1995 budou zanedlouho vydána jako knížka v japonštině. Společně s E. Boeckzem a L. Vanheckem napsal prof. Kowalski ještě další monografii Riemannian manifolds of conullity two, World Scientific, Singapore 1996. Je čestným členem Jednoty českých matematiků a fyziků, nositelem medaile MFF UK prvního i druhého stupně a stříbrné medaile Slezské univerzity v Opavě. Získal řadu pozvání na mezinárodní konference a zahraniční univerzity. Například v letech 1992–2000 proslvil v Japonsku 25 zvaných

přednášek. Vychoval 10 aspirantů a doktorandů včetně zahraničních. Není proto divu, že byl v roce 1998 zvolen řádným členem Učené společnosti České republiky.

Hlavním předmětem zájmu profesora Kowalského je diferenciální geometrie, především Riemannova geometrie. V této oblasti se zabývá diferenciálními operátory, dvojbodovými funkcemi a přirozenými operacemi na Riemannových varietách, studiem geodetik na homogenních prostorech, klasifikací invariantních Einsteinových metrik, zobecněnými symetrickými prostory, klasifikací Riemannových variet s předepsanými vlastnostmi křivosti aj.

Na pana profesora Kowalského se pamatuji již od dob, kdy jsem studoval na Matematicko-fyzikální fakultě UK v Praze. I když mě neučil, oblíbil jsem si jeho skripta z diferenciální geometrie, která jsou napsána velice srozumitelně. Dodnes si vzpomínám, jaký dojem na mě udělala věta, že ve čtyřrozměrném prostoru existuje dvojrozměrná varieta, kterou nelze vnořit do trojrozměrného prostoru (tzv. Kleinova láhev).

* * *

Na závěr bych rád poznamenal několik slov o svých názorech a záměrech. V roce 2000 zveřejnil The Clay Mathematics Institute of Cambridge v Massachusetts sedm otevřených matematických problémů. Vyřešení každého z nich je spojeno s odměnou 1 000 000 dolarů¹⁾, i když jejich bezprostřední praktické použití není žádné. Matematika je především abstraktní disciplínou a řadu matematických vlastností a problémů zkoumáme jen proto, že jsou krásné. Jako numerický matematik jsem však spíše tíhl ke konkrétním technickým aplikacím matematiky, bez nichž se dnešní společnost neobejde. Budou to zejména matematicko-fyzikální vědy, které pomohou lidstvu zajistit dostatek energie pro budoucí generace, moderní způsoby komunikace, dokonalejší předpovědi počasí či zemětřesení, odvrácení srážky asteroidu se Zemí, optimální řízení průtoků přehrad, aby nedocházelo k záplavám, atd. Taková témata budou v Pokrocích vítána. Články pro časopis PMFA by měly být psány odborníky jako informace pro širší matematicko-fyzikální veřejnost. Já osobně budu podporovat uveřejnění zejména těch příspěvků, které budou pojednávat o skutečném pokroku v matematice, fyzice a astronomii, jak je uvedeno v názvu tohoto časopisu. Hlavní články by neměly být příliš dlouhé, aby každé číslo Pokroků bylo co nejpestřejší. Časopis PMFA bude otevřen i zajímavým příspěvkům z didaktiky matematiky a fyziky. Rád bych, aby byl přístupný co nejširšímu okruhu čtenářů. Uvítám, když mi sdělíte, co vás zvlášť zaujalo svým obsahem či zpracováním a s čím jste naopak nebyli spokojeni. Také bych rád znal váš názor na to, o čem se v Pokrocích hlavně má psát, abych si udělal lepší představu o tom, co vás zajímá. Svými náměty a připomínkami můžete podstatně přispět k tomu, aby Pokroky měly přinejmenším stejnou úroveň jako dosud.

*Michal Křížek
vedoucí redaktor PMFA*

---

¹⁾ Viz <http://www.claymath.org/prizeproblems>